

7/4210 -3-
166

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

Ankara

Sayı : B.15.O.APK.0.23-300-780

04 HAZİRAN 2001

Konu : Yazılı Soru Önergesi

8310

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İLGİ:** a) T.B.M.M. Başkanlığı'nın 10.05.2001 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/4210-10278/24204 sayılı yazısı.
b) Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü'nün 15.05.2001 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-495-9/2388 sayılı yazısı.

Aksaray Milletvekili Sayın Ramazan TOPRAK'ın Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği ve kendileri adına tarafımdan cevaplandırılması tensip edilen, 7/4210-10278 esas no.lu yazılı soru önergesi, T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99. Maddesi gereği cevaplandırılarak ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Zeki ÇAKAN
Bakan

EKLER :
EK-1 Önerge Cevabı (5 Sayfa)

DAĞITIM :
Gereği :
TBMM Bşk.

Bilgi :
Başbakanlık
Devlet Bakanlığı
(Sayın H.Hüsamettin ÖZKAN)

**AKSARAY MİLLETVEKİLİ SAYIN RAMAZAN TOPRAK'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/4210-10278)**

Soru 1 :

26-27 Nisan 2001 tarihlerinde İstanbul'da yapılan "Türk Dili Konuşan Ülkeler 7. Devlet Başkanları Zirvesi'nin" kapanışında konuşan Türkmenistan Cumhurbaşkanı Saparmurat Türkmenbaşı :

"Mavi Akım projesi ile Rusya'ya prim verildiğini, Türkiye'ye 120 USD'ye mal olan doğalgazını kendilerinin 75 USD'ye vermeye hazır olduklarını, bu tekliflerini eski Enerji Bakanı Cumhur ERSÜMER'in karşı çıktığını" açıklamışlardır.

Bu bilgiden hareketle,

-Bir dost Türki Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı'nın bu teklifinin yeniden değerlendirilerek Türkmenistan'la doğalgaz anlaşması yapmayı düşünüyor musunuz?

Cevap 1 :

Türkmenistan'dan doğal gaz ithaline ilişkin Doğal Gaz Alım Satım Anlaşması 2 sene önce, 21 Mayıs 1999 tarihinde imzalanmıştır ve halen yürürlüktedir. Bu Anlaşma gereği Türkiye üzerine düşen görevi yerine getirmekte olup, Türkmen tarafının Anlaşma uyarınca Proje için somut adımlar atması gerekmektedir.

Soru 2 :

Konuk Cumhurbaşkanı'nın beyanına göre, 45 USD daha pahalı olan Rus doğalgazının Ülkemiz için ek milyarlarca dolar zararına neden olan bu anlaşmanın TBMM'nin gizli oturumunda bile açıklanamayan gerekçeleri nelerdir?

Cevap 2 :

Alım anlaşmaları gizlilik arzeden anlaşmalardır. Ancak, BOTAŞ Genel Müdürlüğü tarafından imzalanan tüm alım anlaşmaları ile birlikte Mavi Akım Projesi olarak bilinen bu Anlaşmanın detayları da TBMM'deki gizli oturumda açıklanmıştır.

Soru 3 :

Aradan geçen süreye rağmen ne zaman tamamlanacağı hala netlik kazanmayan üstelik Karadeniz geçişi için son teknolojik verilere göre dahi güvenli geçiş projesi bulunmadığı ifade edilen Mavi Akım projesinin yeniden gözden geçirilmesini düşünüyor musunuz?

Cevap 3 :

Karadeniz'den geçerek Türkiye'ye ulaşacak bir boru hattı ile arada geçiş ülkeleri olmaksızın direk olarak Türkiye'ye doğal gaz sevkiyatı yapılabilecek böyle bir projeyi Gazprom'un kendisi 1996 yılında Refahyol Hükümeti döneminde Türkiye tarafına teklif etmiş ve o dönemde BOTAŞ Genel Müdürlüğü ile Gazprom'un mühendislik şirketi Giprospetgaz arasında fizibilite çalışması yapmak üzere bir anlaşma imzalanmıştır.

Bu noktadan sonra Gazprom projenin yapılabilirliği hususundaki tüm mühendislik çalışmalarını, deniz dibi araştırmalarını tamamlamış ve bizzat Rus tarafı olarak mevcut teknoloji ile projenin yapılabilirliğini gördükten sonra konuyu hükümetler arası anlaşma haline getirmişlerdir. Projenin Türk sahillerine kadar olan yapım ve işletme sorumluluğunu üstlenmiş olan Rus tarafının boru hattının Karadeniz'den geçirilmesi veya işletme esnasında tamir ve bakımını yapma hususunda en ufak bir endişe taşımaları halinde böyle bir proje için hükümetler arası anlaşma imzalamak cihetine gitmeyecekleri aşikardır.

Rusya Federasyonu; kendi topraklarından başlayarak "Münhasır Ekonomik Bölge ve Türk Karasuları da dahil olmak üzere kıyidan yaklaşık 500 metre içeride BOTAŞ Genel Müdürlüğü tarafından inşa edilecek Samsun Ölçüm İstasyonunun girişine kadar tüm boru hattı sisteminin inşaat ve işletme sorumluluğunu üstlenmiş durumdadır.

23 Kasım 1999 tarihinde Gazprom, Saipem, Bouyoges Offshore ve Japon Konsorsiyumu arasında Moskova'da deniz geçişinin ikmal edilmesi ve finansman teminine yönelik anlaşma imzalanmıştır.

11.04.2000 tarihinde İtalyan ihracat kuruluşu SACE tarafından garanti edilmiş olan 1.13 milyar ABD Doları tutarındaki kredinin Banco Commerciale Italiano, Medi Kreditta Centrale ve W. Deutche Landensbank'dan oluşan bankalar konsorsiyumunca temin edilmesine yönelik kredi anlaşması Moskova'da imzalanmıştır.

29.04.2000 tarihinde ise Japon ihracat kuruluşu CIBIK/MITI tarafından garanti edilen 600 milyon ABD Doları tutarındaki kredinin temini yönündeki anlaşma imzalanmıştır.

Projenin deniz kısmına ait finansmanının 900 milyon ABD Dolarlık bölümü ise İtalyan ENI/SNAM tarafından karşılanacaktır.

Deniz geçişini gerçekleştirecek olan ENI/SAIPEM grubunca Samsun'da kurulan boru atölyesine Japonya'da üretilen boruların sevkiyatı başlamış olup, 7.000 adet hat borusu (yaklaşık 80 km.) Samsun'a ulaşmış bulunmaktadır. Söz konusu atölyede deniz geçişini yapacak olan gemiye yüklenilmek üzere boruların dörderli gruplar halinde kaynak işlemleri yapılmaktadır.

Siğ bölgede boru döşemek için ilk gemi Temmuz 2001'de çalışmalara başlayacak olup, derin denizde boru döşeyecek olan SAIPEM 7000 gemisi ise Eylül 2001 'de çalışmalara başlayacaktır. Günde yaklaşık 4 km. boru döşeme işi gerçekleştirilecek olup, 3 aylık bir süre içerisinde Karadeniz geçişi tamamlanacaktır.

Soru 4 :

Her şeye rağmen Mavi Akım projesinde ısrar ediliyor ise, bu anlaşmanın revize edilmesi suretiyle, Türkmen doğalgazı ile aradaki 45 dolarlık fiyat farkının ortadan kaldırılması yolunda çalışma yapmayı düşünüyor musunuz?

Cevap 4 :

Doğal gazın sınır teslim fiyatları her iki Anlaşma'da da uluslararası petrol ürünlerine dayalı fiyat formülleri ile belirlenmekte ve formül parametrelerindeki değişikliklere göre zaman içinde değişiklikler göstermekte olup, bu fiyatların uzun dönemli kıyaslamaları anlamlı olmaktadır. Örneğin, Türkmenistan Anlaşması'nın imza tarihinde Türkmen gazı Rus gazına göre %24 daha pahalı idi.

Ayrıca doğal gazın alım fiyatlarının tüketiciye teslim noktasına kadar taşıma maliyetleri de fiyat kıyaslamalarında önem taşımakta olup, tüketiciye teslim noktasında Mavi Akım gazı ile Türkmen gazının kıyaslanması halinde aralarında 45 USD mertebesinde bir fark sözkonusu değildir. Anlaşmalardaki gizlilik maddesi sebebiyle bu fiyatların açıklanması mümkün olmadığından bu kıyaslama 100'e endeksli rakamlarla ifade edilecek olursa, Türkmen gazı ile Mavi Akım gazının tüketiciye teslim noktasında uzun dönemli fiyat kıyaslamalarına göre kıyaslanması şu şekildedir; Mavi Akım gazı fiyatı 100 birim kabul edildiğinde, Türkmen gazı fiyatı 93 birim olmaktadır.

Bu nedenlerle Türkmenbaşı'nın yapmış olduğu beyanat bu açıklamalar ışığında değerlendirilmelidir.

Soru 5 :

Henüz faaliyete geçmediği gibi ne zaman geçeceği de belirsiz olan Mavi Akım enerji anlaşması nedeniyle bugüne kadar harcadığımız kaynak miktarı nedir?

Cevap 5 :

Türkiye tarafındaki 501 km. uzunluğunda ve 48 inç çapındaki boru hattı inşaatı tamamlanmış olup, bugüne kadar proje için yapılan ödeme tutarı yaklaşık 270 milyon ABD Doları'dır.

Soru 6 :

Mavi Akım anlaşması nedeniyle bugüne değin Rus tarafına cezai şart olarak herhangi bir para ödenmiş midir ? Ödenmiş ise miktarı nedir?

Cevap 6 :

Mavi Akımdan gelecek gaz için yapılan Doğal Gaz Alım Satım Anlaşması'nda Anlaşma'da belirtilen süre içinde Türkiye tarafınca gaz alımına başlanmaması veya başladıktan sonra herhangi bir yılda belirli miktarda gaz alınamaması durumunda al-ya da-öde yükümlülüğü bulunmaktadır. Ancak Türkiye tarafı olarak zamanında doğal gaz alımına başlanabilecek şekilde boru hattı bitirilecektir. Bu nedenle Mavi Akım Anlaşması nedeniyle bugüne değin Rus tarafına herhangi bir para ödenmemiştir.